

o porastu i propadanju ruskog ekološkog pokreta u pojedinim razdobljima. To je uz ostalo i hrabro djelo. Kao znanstvenik Yanitsky se ne boji napisati kritički osvrt o ljudima iz ekološkog pokreta o kojem je ovisan ukoliko namjerava nastaviti svoja istraživanja.

Egbert Tellegan

Olivera Lončarić-Horvat (ur.)

OSNOVE PRAVA OKOLIŠA

Biblioteka »Pravo«, Zagreb, 1997., 289 str.

Ekologija je postala objekt pravne regulacije u zadnjih nekoliko desetljeća, a početak pravne regulacije označio je i nastanak jedne nove pravne grane, prava okoliša. S obzirom na to, nije čudno da je razvoj te grane prava još na počecima i da na mnoga sadržajna i metodološka pitanja prava okoliša još nema sigurnih odgovora. Ali, bez obzira na to ekološko pravo je zasigurno jedno od najdinamičnijih i najinovativnijih pravnih područja u suvremenom pravu.

U nas se mogao primijetiti manjak odgovarajuće pravne literature vezano uz ekološki problem, jer se problem ekološke krize u nas do sada obrađivao prvenstveno s filozofskih ili socioloških pozicija. Taj nedostatak ispravljen je objavljivanjem knjige skupine autora s Pravnog fakulteta u Zagrebu, **Osnove prava okoliša**. U stvari, to je jedan oblik zbornika, a ujedno i udžbenik koji će se koristiti u nastavi na novouvedenom kolegiju Pravnog fakulteta u Zagrebu nazvanom Pravo okoliša. Udžbenik je napisala skupina autora, a urednica je Olivera Lončarić-Horvat.

Građa knjige raspoređena je u šest poglavlja. Prvo poglavlje naslovljeno je *Uvodna i osnovna pitanja prava okoliša*, a u njemu autorica Jasna Omejec uvodi čitatelja u problematiku stvaranja i najopćenitijih problema ekološkog prava. Tako se u prvom poglavlju obrađuju pitanja kao što su pojam prava okoliša i njegovo

mjesto u pravnom sustavu, zatim problem izvora prava okoliša kao i problematika vezana uz pojam i sadržaj ekološke politike.

Drugo poglavlje naslovljeno je *Zaštita nekih dijelova okoliša u hrvatskom pravnom sustavu*. Autor Dragan Medvedović daje pregled načina regulacije zaštite određenih kategorija prirodne okoline i to posebnih dijelova prirode (nacionalni parkovi, parkovi prirode, rezervati, park-šume i drugo), šuma, poljoprivrednog zemljišta, zraka, uključujući i zaštitu od buke.

Treće poglavlje *Zaštita okoliša s građanskopravnog stajališta* te četvrto poglavlje *Kaznenopravna zaštita okoliša* obrađuju probleme zaštite okoliša s građansko-pravnog i kaznenopravnog aspekta. Autori Igor Gliha i Tatjana Josipović, koji su napisali treće poglavlje te Leo Cvitanović kao autor četvrtog poglavlja bave se mogućnostima korištenja tih dviju tradicionalnih pravnih grana u ekološkoj pravnoj zaštiti. Pri tome su posebno interesantno obrađeni instituti ekološke tužbe i odgovornosti za naknadu štete te mogućnost njihove primjene kao elemenata ekološkog prava. U poglavlju o kaznenopravnoj zaštiti okoliša dan je pregled sadašnjeg stanja našeg kaznenog zakonodavstva u pogledu zaštite okoliša te analizirane promjene koje se predviđaju u prijedlozima novih zakona koji bi se trebali donijeti.

Peto poglavlje posvećeno je međunarodnom pravnom aspektu ekološkog prava. U poglavlju naslovljenom *Okoliš s međunarodnopravnog stajališta* autorica Maja Seršić daje pregled razvoja međunarodnog prava okoliša te ukazuje na posebne teškoće specifične za tu pravnu granu, posebno ukazujući na problem osiguranja primjene i istinskog oživljavanja međunarodnopravnih propisa.

U posljednjem poglavlju *Okoliš s poreznopravnog stajališta* autorica Olivera Lončarić-Horvat objašnjava mogućnosti primjene skalne mjere u ekološkom pra-

vu. Daje se pregled ekoloških poreza te povijest njihova nastanka i primjene, a na kraju poglavlja ukazuje se na situaciju u našoj zemlji koja se može opisati kao relativno loša. Naime, taj element ekološke pravne zaštite u našem je sustavu zaštite okoliša slabo iskorišten, a porezni i carinski propisi najslabije prilagođeni zadaćama zaštite okoliša. Može se, čak, kazati da je zaostatak za određenim internacionalno prihvaćenim standardima u tom području ekološkog prava najveći. U ostalim pravnim granama situacija je dosta povoljna, tako da se može kazati da na normativnoj razini imamo kvalitetne propise i da je sada pitanje da li će se oni na kvalitetan način provoditi.

No, vrijednost ove knjige nije samo u tome da na kvalitetan način analizira pravni aspekt ekološke zaštite, već i u tome kako se taj pravni aspekt uklapa u cjelinu s ostalim aspektima bez kojih bi sama pravna razmatranja bila nesumnjivo pomalo površna i suhoparna. Tako na primjer svako poglavlje ima jedan kratki teoretski uvod u kojem su navedene neke osnovne

spoznaje proizišle iz filozofsko-etičkih ili nekih drugih grana društvenih znanosti. Tako će onaj tko pročita ovu knjigu steći uz pravne i sve ostale važnije spoznaje o ekološkoj problematici općenito. Logično, pravna razmatranja čine osnovnu građu knjige, ali se autorima u svakom slučaju mora priznati da su ih kvalitetno uklopili u cjelinu s ostalim najvažnijim teoretskim dostignućima u području ekologije. Dakle, može se reći da su autori vrlo uspješno primijenili interdisciplinarni pristup u pisanju te knjige, povezujući pravne i izvanpravne elemente analize u skladnu cjelinu.

Pojava te knjige može se samo pozdraviti te se valja nadati da će biti temelj na kojem će se dalje nastaviti istraživanje pravnih aspekata ekološke zaštite. Isto tako, valja se nadati da će iz toga proizaći nova kvalitetna literatura o ekološkom pravu čiji je nedostatak u nas do sada bio itekako primjetan.

Srećko Grgurević